

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Mária királyné születésnapja

Mára királyné születésnapja alkalmából ma reggelre a várost fellobogózták. Az iskolákban szüneteltek az előadások és a hivatalok is csupán 11 óráig dolgoztak.

A királyné születésnapja alkalmából a görög-keleti katedrálisban Te Deum volt, amelyen nagyszámu előkelő község jelent meg. A város képviselőiben dr. Erdélyi Széver tanácsos, a Bukarestben tartózkodó polgármester helyettese vett részt az ünnepélyes istentiszteleten. A görög katolikus katedrálisban megtartott istentiszteleten dr. Vostinár János főjegyző képviselte a várost.

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 290—

BERLIN . . . 12332 PARIS 1620—
NEW-YORK 20730 PRAGA 1535—
LONDON . . . 251425 B.PEST 7265—
BECS 7330 MILANO 2270—

Nagyvárad érfolyamok

Magyar korona	403 pénz	393 áru
Dollár	174—	176—
Cseh korona	515	523
Svájci frank . .	3360	3380
Osztrák shilling	2470	25—
Francia frank	540	550
Angol font . . .	845	855
Olasz lira	750	770

Bukaresti zúrlat

(dél 12 órakor)

BUDAPEST	25—
BECS	25 10
PARIS	5 54
LONDON	858
ZÜRICH	3415
MILANO	778
NEW YORK	177—
PRAGA	52650

Időjárás

Szürke égboltozat, permetező eső, alacsony thermométer jellemző az időjárás. Szabályos ősz van, kopaszodnak a fák és egyre ritkábbak rajtuk a megsárgult levelek. Mindenütt eső, hegyes vidékeken havat jelentenek.

Prognózis: További hősüllyedés és esőzések várhatók.

„Sziklaszilárdan“ áll az olasz fascista kormány

A fascizmus negyedik évfordulója

— Az Estilap eredeti távirata —

Rómából jelentik: A fascista forradalom tegnapi évfordulóján egész Olaszországban nagy ünnepségek folytak le. Egész Róma lobogódszben uszott. Mussolini a Colosseumban, a Chigi-palota erkélyén tartott beszédet viharos óvációnok közt.

Az ország minden városában felolvasták Mussolini üdvözlését.

— A feketeingesek Rómában vonulásának negyedik évfordulóján — hangzik a Duce üzenete, — a kormányzat befelé a hatalomnak, kifelé a tekintélynek szilárd helyzetét élvezi. A kormányzatnak valamennyi élő

tényezője a virágzás korszakát éli. A kormány sziklaszilárdan áll, hiába acsarkodnak a félretoltak, az összeesküvők, gonosztevők, hiába rágalmaznak: tehetetlenek. A kormányzat tevékenysége élető erővel nyilvánult meg a nemzeti munkálkodás valamennyi területén.

— A fascizmusnak tagadhatatlanul mélyreható, nagy forradalmi jelentősége van, amely a kulturára is befolyást gyakorol. A korporatív államtípus fascista alkotás, amely jogos büszkeséggel a fascista forradalomnak, amivel az olasz nép az állam kiegészítő részévé vált.

Mi lesz a magyar hadikölcsönök valorizálásával?

Vita a magyarországi egységspárt értekezletén

Budapestről jelentik: A magyar kormányt támogató egységspárt tegnapi értekezletén szövegtervek azokat a vádakat, amelyekkel a szociálpolitikai kongresszuson a kormányt illették. Különösen Telezky János volt pénzügyminiszter fakadt ki a kongresszuson a magyar kormány ellen, követelve a hadikölcsönök valorizá-

cióját. Bud János magyar pénzügyminiszter reflektált a támadásokra és kijelentette, hogy a hadikölcsönkötvények ajánlott valorizálása igen súlyosan érintené az adózók helyzetét, de mégsem lehetne olyan mérvű, hogy a kötvénytulajdonokat megjavítsa. Ezért a terv ilyen formában nem is érdemes a kivételre. Mindazon-

Ady Endre unokatestvérének érdekes sajtópöre a nagyváradai Tábla előtt

A Zilahon megjelenő „Szilágy-somlyó” című hetilap, ezévi március hó 19-iki számában „Iskola és élet” címen vezércikket közölt Kaizler Lajos érszentkirályi földbirtokos, Ady Endre unokatestvérének tollából. A cikk az Anghelcsu-féle iskolatörvényvel foglalkozott és többek között resignáltan állapította meg azt a különbséget, amely a csatolt területeken született és a regáti románok érvényesülési lehetősége közt — szerinte — fennáll. A zilahi ügyész a cikk több kitételében nemzetiségelleni izgatást talált és ezért a büntető törvénykönyv 172. §-a alapján eljárást indított Kaizler ellen. A zilahi törvényszék annak idején

lej pénzbüntetésre ítélte a szerzőt,

aki az ítélet ellen a nagyváradai Táblához fellebbezett. A Tábla ma délelőtt tárgyalta az érdekes ügyet, amikor is dr. Czeglédy Miklós ügyvéd, — Kaizler Lajos képviselőjében — kifejtette, hogy az inkriminált cikk nemcsak, hogy nem foglal magában izgatást, hanem egyenesen a konszolidáció érdekében íródott,

hiszen éppen a sovinizmus ellen foglalt állást.

Megállapította dr. Czeglédy azt is, hogy a törvényszék ítéletéből logikusan azt a következtetést lehetne levonni,

mintaa az erdélyi és a regáti bel román különböző nemze-

által a magyar kormány által napirenden tartja a problémát. A kérdéshez még Vass miniszter is hozzászólt, aki ugyancsak kérte: higgyék el a kormánynak, hogy jelenleg segíteni nem lehet.

Masaryk a cseh közlarsaság 8-ik évfordulóján a kisebbségekkel való megértési hangozója

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: A cseh-szlovák köztársaság megalakulásának nyolcadik évfordulóján a diplomáciai testület nevében az angol követ üdvözölte Masaryk cseh köztársasági elnököt.

Válaszában Masaryk elnök örömeinek adott kifejezést azért, hogy a népeknek Locarno-val és Thoiryval jeltett közeledése létrejött, ami az ő óhajának és programjának teljesülését jelenti.

Köszönetet mond Masaryk az angol követségnek a miért a diplomata megemlégette azt a jelentőségteljes tény, hogy a német kisebbség is részt vesz a csehszlovák kormányban. Német állampolgáraink elhatározása — mondta Masaryk — abban a pillanatban következett be, amikor egész Európa népei közelnek egymáshoz.

tiségű volna. Ez pedig képtelenség,

tehát a bíróságnak fel kell mentenie a vádlottat az izgatás vádjától. Érdekes, hogy Niciu főügyész helyettes maga is elfogadta ezt az álláspontot, de

annak ellenére, hogy a vád képviselője fölmentést kért, a Tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

A nagyváradai Tábla Domokos-Jonescu-Praporcescu bíróból álló tanácsa ítéletét szótöbbséggel hozta, azzal az érdekes indokolással, hogy miután a csatolt területeken magyarok is laknak, a regáti és erdélyi románok megkülönböztetése kimeríti a nemzetiségi izgatás fogalmát.

APOLLÓ MOZGÓ
5, 7 és 9 órakor játsza a nagy sikert aratott

GÖSTA BERLING-et

Lagerlöf Zelma, a világhírű svéd írónő regénye nyomán

**Főszerepben: Lars Hanson
Jenny Haselquist**

és a svéd színművészet legnagyobbjai

A 2 részes, 12 felv. film egy részben megy.

Mi újság?

* A polgármester fogadó-órái. A polgármesteri titkárhivatal közlése szerint Tullure György polgármester — szerda és szombat kivétellel — naponként 11 órától 1-ig fogad magánfeleket.

* **Megnyílt a bolgár képviselőház.** Szófiából jelentik: A hagyományos szertartási külsőségek közt nyitotta meg Boris bolgár király a szobranje huszonegyedik ülészakát. A polgári képviselők lelkes óvációt rendeztek a királynak, a szociálista képviselők eltávoztak az ülésfőteremből.

* **Rabindranat Tagore ünneplése Budapesten.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Az itt időző Rabindranat Tagore, a világhírű hindu költő tiszteletére tegnap este a Gellért-szálló dísztermében koncert volt, azután pedig disztrakoma.

* **JUSSON ESZÉBE:** jegyek a főúti Missir-divatáruházban kaphatók.

* **Hat kínai püspök felszentelése.** Rómából jelentik: A Szent-Péter-templomban a pápa tegnap felszentelt hat kínai püspököt.

* **Csak november közepén dönt a Nobeldíj bizottsága.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Stockholmból jelentik, hogy a Nobel-díj bizottsága csak november közepén ül össze. Minden eddigi kombináció tehát, ami a jelölésekre vonatkozik, legalább is korai.

* **Reuniunea Femeilor Romane** ca si intrecut asa si in anul aceasta va aranja a serie de conveniri sociale urmate de dans si ceai, intru urmarirea scopurilor si agumentarea fondurilor. Prima convenire se va tine in 31 cor. Dumineca oarele 5 p. m. in sala de la Prefectura Judetului. Doamnele sunt rugate a contribui cu prajituri. Invitari speciale nu se fac, deci lumea romaneasca este rugata a se considera invitata pe aceasta cale.

x Margittai közönség figyelmébe! Hegedüs Hirlapiroda Kölesönkönyvtára előfizethető Herznél. Olvasási díj 60 Lei, kaució 100 Lei.

* **JUSSON ESZÉBE:** mennyi gyönyörűséget szerzett Önnek Kovács Dezső már évekkkel ezelőtt is.

* A Carnegie-alapítvány 2000 dollárt szavazott meg egy Apponyi Albert nevét viselő újkori történelmi tanszék részére. Párisból jelentik: A Carnegie-alapítvány párisi intézete utján kétezer dollárt szavazott meg egy újkori történelmi tanszék részére, amely Apponyi Albert gróf nevét fogja viselni. Az alapítvány ezenkívül ötezer dollárt szavazott meg magyar könyvtárak részére aból a célból, hogy ebből az amerikai intézményeket és viszonyokat ismertető könyveket vásároljon és gyűjtson össze. Végül háromezer dollárt szavazott meg a Magyar Tudományos Akadémia részére a célból, hogy a Carnegie-alap kiadásában megjelenő és a világháború gazdasági és szociális történetét tárgyaló könyvsorozat magyar nyelven is kiadják.

Szenzációs az Apolló-mozgó vasárnapi matinéja!

Kettős műsor! Kettős műsor!

A Japát-sziget kincse

7 felvonásban és

Vörös egér

6 felvonásban

Főszerepben: Aud Egede Nissen a „Mabu e” főszereplője és Paul Richter.

* **Színiskola Nagyváradon.** Tompa Béla, a kiváló színész, — mint már jeleztük — színiskolát nyit, melyre már be lehet iratkozni. A beiratkozások személyesen, vagy levélben eszközölhetők a színháznál naponta déli 12 és 1 óra között. A színiskolán a legkiválóbb tanérek fognak előadásokat tartani a legkülönbözőbb tárgyakból.

* **JUSSON ESZÉBE:** Kovács Dezső a nagy hírre szert tett énekes november 3-án Nagyváradon énekel.

Női bársonykalapok nagy választékban, gyönyörű színekben, versenyenkívüli árakban Salon Chic Passage.

x Blatt der Hausfrau. Ára 30 Lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* Az izr. fiúarvaház és agokháza november elsejei teaestélyére a következő hölgyeket kérték fel, hogy a háziasszonyi tisztséget ellássák: Beck Józsefné, Bleier Ignácné, Brüder Jenőné, Blum Böske, Barna Miklósné, dr. Barna Lászlóné, Diósi Sándorné, Edelmann Hedy, ifj. Erdős Albertné, Fenyvesi Ferencné, Grünbaum Vilmosné, dr. Grész Samuné, dr. Halász Mártonné, dr. Kohányi Rezsőné, Klein Emilné, Klein Simonné, Kun Gyuláné, László Mártonné, Mándi Rezsőné, Mandel Edéné, Masznyikné Zsigmondovits Irén, Münzer Albertné, Moskovits Miksáné dr. Mangra Deineterné, Mihályi Lajosné, dr. Nádas Samuné, Neumann Miksáné, dr. Reu Illésné, dr. Réti Ignácné, dr. Rácz Rezsőné, Rothbárt Edéné, Rosenzweig Arminné, Rózsa Józsefné, Schleifer Vilmosné, özv. dr. Schull Győzőné, Schönberger Arminné, Szabó Sándorné, Spitzer Béláné, dr. Székely Adolfiné, özv. Török Béláné, Wittenberger Sándorné, Vigner Jenőné, dr. Weimann Jenőné, Weiszlovits Lajosné, Vass Jenőné, Verő Albertné, Végner Mórné, dr. Zoltán Károlyné. — Leányok: Bürger Olga, Beck Manci, Demetrovics Böske, Fischer Margit, Fried Erna, Goldlancz Ilona, Rothbárt Nővérek, Horváth Böske, Helfy Laci, Haasz Nővérek, Marót Anny, Rosenberg Lola, Rosinger Ica, Schwartz Manci, Sonnenwirth Klári, Zigre Pippi, Vidor Edith.

* Ma este nyílik meg a futballbírói tanfolyam. Ma este 8 órakor a váradai Sportszövetség hivatalos helyiségében megnyílik az első komoly bírói tanfolyam, amelyen tényleg rátermett és valóban képzett sportemberek fognak előadni a bírójelölteknek. A tanfolyamnak, amely három hónapig tart, (hetenkint két óra), mindössze tíz hallgatója van. Legmeglepőbb, hogy az egyik legnagyobb egyesületnek a Török-vésnek egyik tagja sem hallgatója a bírói tanfolyamnak.

x Külföldi utazása előtt, felvilágosításért, utlevél vizumozásért és vasuti jegyekért forduljon a Hegedüs Hirlapirodába. Telefon 4-58.

x Lepage Ügyvédi határidőnapló 1927 20-25 cm. nagyságban készült finom, egész vastag, hófehér, ímentes velinpapíron lényegesen tökéletesített rovatozással és tartalmazza az ügyvédek és közjegyzők névjegyzékét, az új ügyvédi törvény teljes szövegét, teljes ügyvédi díjszabást, az ország összes helységeinek bírósági területenként való beosztását stb. stb. Ára 480 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Vidéki megrendelőknek azonnal elküldjük.

x Vizum, gyorsan, pontosan a Hegedüs Hirlapirodában. — Telefon 458.

HEYMAN SZINKÖR

mindazoknak, kik még nem látták, vagy csak egyszer, esetleg kétszer nézhették meg 3, 5, 7 és 9 órakor bemutatja

Duna-kerülő

Harry Liedtke-Lya Mara-Verebes Ernő

Minden előadáson kórus és megerősített zenekar.

Amerikai vénusz

szenzációs nagyszerű legközelebbi sláger

Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel

nagy matiné

10 leies helyárakkal

A cigány

Főszerepben: Rózsahegyi Kálmán, Huszár László nagy énekes.

Teljes zenekari kísérettel

* A palesztinai delegátusok előadása. Fölötte érdekesítő és lebilincselő előadásokban volt része egy szűkebbkörű hallgatóságnak, amely a Bihorul vendéglőben spontán összegyűlt a palesztinai Poale-Aguda delegátusainak tiszteletére és megindítandó közös munka megállapítására S. Breitenstein, Jerusalem O. N. Livazer, Tel Aviv és N. Livazer urak, mint a palesztinai Poale-Aguda képviselői ecsetelték a szentföldi munkások tevékenységét és határtalan készségét és munkaszeretét Palesztina felvirágoztatásának elérésére. Az élethű kép, amit ezen delegátusok a szentföldi viszonyokat jellemezték, rendkívül kellemessé tették az ott töltött órákat. És arra indította az Aguda helyi csoportját, hogy újabb előadás megtartására kérje fel a delegátusokat, akik az Aguda vezetőség óhajának készségeleget téve, egy nagyszabású összeállításban este 9 órakor ugyancsak a Bihorul nagytermében fogják a Palesztina település fejlődését ismertetni. Az előadásokra az Agudasz-Jisrael szervezete szívesen látja az érdeklődőket.

La mode a Paris

24 oldalas külön divattlap

ára 20 lei

a Hegedüs

Hirlapirodában

Diplomáciai uton kérnek ki Oroszországból egy nagyváradai volt huszárt

Oswald Jakob kaukázusi hadifogoly halálos honvágya

— Saját tudósítónktól —

Idősebb, jókötésű falusi atyafi állt ma reggel egyik rendőrkapitány előtt. Különös kérése volt, amilyennel most már mindég ritkábban foglalkoznak a hatóságok. Hadifogságban synylódó testvére érdekében járt. Megrendítő volt, amiket ez a kemény szántó-vető ember mondott:

— Az édesapám 80 esztendő öregember, halálán van szegény, de nem tudja visszaadni a lelkét az Istennek, amíg a legkisebb fiát, az öcsémét nem látta.

Meghatottan hallgattuk végig Oswald Antal ujalotai földműves elbeszélését, s maga a különben szigorú rendőrtiszt is megindulva figyelt a derék ember szavaira:

— Öten vagyunk testvérek, valamennyien frontot járt emberek vagyunk, becsülettel harcoltunk, sebeket kaptunk, de a harctérről szerencsésen hazakerültünk, csak a legfiatalabb gyerek, Jakob öcsém maradt orosz hadifogságban. A fii szép szál legény, 1912-ben berukkolt az egyes huszárokhoz. Még le se telt a szolgálati ideje, amikor kitért a háború és mint standbelit hamarosan el is vitték Szerbiába. Nemsokára mi is bevonultunk és édesapánk, aki már akkor is gyenge öregember volt, egymagára maradt apró gyerekekkel, fehérszempikkkel, a szép gazdaságban. Két esztendeig valahogy mindég tudtunk egymásról, tizenhatban aztán a legkisebb öcsém egyszer csak hirt adott, hogy az oroszok elfogták. A háborúnak vége lett, minket úgy, ahogy hazaszigetelt az Isten, csak az öcsénkről nem tudtunk semmit. Egymásután multak az évek, semmi hír nem jött, hiába próbáltunk meg minden utat, hogy tudjunk róla, nyolc évig semmi életjelet nem adott magáról. Perzeze mi már megvoltunk győződve, hogy régen elpusztult idegen rabságban csak az apánk bizott benne, hogy él, mert ő megérezné, ha meghalt volna. És csakugyan 1924-ben egész váratlanul kaptunk tőle Kaukázusból levelet, amely csak annyivan volt öröm, hogy megtudtuk belőle, hogy a fii él. Egyébként tele volt a levél szomorúsággal, panaszkodott, hogy nagy inségben él, nincs mit enni, hiába végzi a legkeményebb munkát, koplal és szenved. Most már valahogy érintkezésbe tudtunk lépni vele, pénzt is küldtünk neki, hogy haza jöjjön de megint mult az idő, levél nem jött, csak most nemrégiben írt megint. Halálosan kétségbe van esve, azt írja megházasodott, gyereke is van, de nagyon rossz sorban él, nem tud Oroszországban sehogyse megszokni és attól fél,

ha haza nem tud jönni, megöli a honvágy, minden éjjel álmában az ujalotai házat látja, meg az apánkat és ha fölébred, attól tart mindig, hogy meg kell örülnie.

Az erős ember nagyot sóhajtott: — Az apánk halálos beteg és minden szava: hozzátok el a gyereket, mert nem tudok meghalni.

Mister Gihl Brassó és Ploesti kiküldöttével tárgyalt Váradon

Tegnap két város kiküldöttével tárgyalt Mister Gihl az angol kölcsönre vonatkozólag. Előbb Sacaciu brassói polgármester kereste föl a bankárt a Park-szállóban levő lakásán, Brassó város tanácsának több tagjával együtt. A konszolidációs városi kölcsönből — mint tudjuk — Brassónak 1.125.000 dollárt irányoztak elő, miután a város ilyen összegű kölcsönre jelentett be igényt. A napokban azonban Brassó város tanácsa elhatározta, hogy új villamosművet épít, amelynek költségeit szintén az angol kölcsönből szeretné fedezni. Ezért a kiküldöttek tegnap arra kérték Mister Gihl-t, hogy a Brassó részére

előirányzott kölcsönösszeget 1.500.000 dollárra emelje föl.

A bankár nem zárkozott el a

Oswald Antal kérte a rendőrséget, hogy a hadifogoly hazaszállítása érdekében a körülményekre való tekintettel tegyenek sürgős lépéseket. Bár az ügy nem tartozik szigorúan a rendőrhatalóság jogkörébe, főképp humanizmus szempontjából a rendőrség azonnal magáévá tette a dolgot, dicséretreméltó módon tette meg a sürgős intézkedéseket.

A nagyváradai rendőrség hatósága utján a külügyminiszteriumhoz fordult azzal a kéréssel, hogy intézkedjen illetékes fórumoknál, hogy a kaukázusi hadifoglyot, aki tizennégy év óta katonáskodik, szállítsák haza, hogy megölelhessen még haldokló édesapját.

kérés teljesítése elől, csupán azt kérte Brassótól, hogy a nagyobb kölcsönnek megfelelően újabb fedezetet kössön le. A kiküldöttek ezt tudomásul vették és azzal távoztak el, hogy néhány napon belül megadják a választ.

Ugyancsak tegnap délután érkeztek Nagyváradra Ploesti város tanácsának kiküldöttéi, névszerint J. G. Obrocea polgármester, a legfőbb gazdasági tanács tagja, Negulescu prahovai szenátor és Stefan B. Motiu, a petróleum-társaság igazgatója, akik

2.500.000 dollár összegű kölcsön felvételéről tárgyaltak

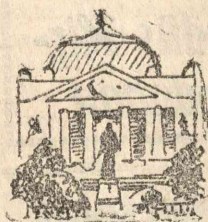
Mister Gihl-lel. A Ploesti illető tárgyalásokat — értesülésünk szerint — ma délelőtt folytatják.

A „Rang és Mód”-dal nyílik meg a jövő héten a váradai színház

A Magyar Párt Kulturbizottságának tegnapi ülése

Nagyvárad magyar közönségének megmozdulása a színház kérdésében eredményesen bontakozott ki a Magyar Párt kulturbizottságának csütörtöki esti ülésén. Hegedűs Nándor elnökölt az ülésen és felszólította Erdélyi Miklóst, tegyen jelentést eddigi működéséről.

Erdélyi igazgató számszerű jelentést tett a bérletakció eddigi eredményéről. A jelentés kapcsán közölte, hogy még számos jelentkező nem váltotta be a bérletet, ami az igazgatóság munkáját erősen megnehezíti.

Az igazgató jelentése feletti vita indult meg, amelyben részt vettek: dr. Kazian Károly, dr. Kovács Árpád, Kormos

Ferenc. Végül is elhatározta a bizottság, hogy alábbi felhívás-

sal fordul azokhoz a bérlelőkhöz, akik ezideig még nem fixirozták bérletüket a színházban:

— A Magyar Párt kulturbizottsága felhívja mindazokat, akik bármilyen színházi bérletet jegyeztek és a bérleti igazolványuk kiállítására végezték még nem jelentkeztek, hogy a bérleti helyek végleges beosztása, továbbá újabb jelentkezők elhelyezésének a megkönnyítése céljából sürgősen, lehetőleg még a mai nap folyamán jelentkezzenek a színház titkári hivatalában.

— A bérletek sürgős kiváltása annál inkább kívánatos, mert az igazgatóság a kérdés elintézése nélkül nem teheti meg a szükséges intézkedést az előadások megkezdésére.

A bizottság felhívta Erdélyi Miklóst, hogy a jövő hét csütökén tartandó üléséig készítse el a társulat tagjainak névsorát, valamint a színre kerülő darabok címét.

Erdélyi Miklós kész örömmel tesz eleget a bizottság kívánságának, egyben közli, hogy új tagjai november elsején jelentkeznek társulati gyűlésre, amelyen megállapítják a munkaprogramot és a jövő hét folyamán, amint a színház átalakítási munkálatai azt lehetővé teszik, megkezdik az előadást.

Az ünnepélyes megnyitó előadásán Szigligeti Ede Rang és mód című vigjátéka kerül színre; a második estén már bemutatkozik az operette-együttes a Muzsikus Ferkó című operettben, majd a prózai társulat A Noszthy fiú esete Tóth Máriával nagysikerű színműben lép a közönség elé. A bemutatkozó előadásokat az új igazgató bérleti előadásokban tervezi.

Pálffyiné Gulácsy Irén új regénye a magyar könyvpiac karácsonyi szenzációja

Csak kevesen tudják, hogy Pálffyiné Gulácsy Irén már hónapokkal ezelőtt befejezte eddigi munkásságának chef d'oeuvre-jét, egy háromkötetes történelmi regényt, amely a karácsonyi könyvvásárrkor kerül a nyilvánosság elé. Pálffyiné regénye még a tavasszal, hosszas tárgyalások után a budapesti Singer és Wolfner könyvkiadó cég szerezte meg, amikor a regénynek csupán a koncepciója élt az írónőben s papírra még egy sor sem jutott.

Pálffyiné mintegy háromszáz forrásmunkát, hatalmas föliánsokat, egykorú följegyzés tömegeket, négyszázéves naplókat, töredékeket kutatott fel művéhez, amelyben többek között nem kisebb fölfedezéssel lép a közönség elé, mint a magyar zene „halotti beszédével”. A regény „A bihari bölény” a rendkívüli megjelenésű Czibak Imre váradai püspök életfonalához tapadó történelmi idők, emberek és események csodás rajza, lázas éjszakák és nappalok egygyólvadása közben papírra ömlött.

Aztán sietve indult Pestnek, ahol Singer és Wolfnerék talán éppen akkor kapták kézhez a gépirásos kéziratköteget, amikor Pálffyinéhoz megérkezett az első, de már elkészített szerzetés. Méltóztatik tudni — ugymond a kiadó cég levele — hogy egy háromkötetes munka kiszedése, korrigálása, kinyomtatása, bekötése, adminisztrálása hónapokig is eltarthat. Karácsonyig nekünk késsen kell lennünk a könyvvel, tehát kérjük...

Nemsokára újabb levél érkezett. Ezt a levelet már nem a titkár írta, hanem maga Wolfner, a kiadó cég fejedelmi fölönyü főnöke.

— A lányom olvasta fel az Ön regényét nekem — írta Wolfner — és nem tudtam betelni a szépségeivel. Most kértem leányomat, hogy újból olvassa fel, neki is meg lesz újból a gyönyörűsége... Ahogy Ön meg tudta érezni a mohácsi vereség korának hangulatát és jellemeit s az a tulinomult lira, amely művén végigvonul, példátlan élményben részesítettek... Bámulom az ön tehetségét...

Néhány nap mulva szerződési ajánlat érkezett Budapestről. Az ajánlatot részletátalakítás után a

Atmeneti kabát 2967
Börkabát
Gummikabát
Gyermek télikabát
MENDEL
Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

is fogadta az írónő. A szerződést aláírták s így Pálffy né minden eddigi és minden ezután irandó munkája a Singer és Wolfner cég tulajdonába ment át, amely rövid időn belül sorozatosan jelenteti meg Gulácsy Irén műveit.

A szenzációs regény első kiadása készen várja már a föltámadást a Singer és Wolfner cég raktáraitban. Karácsonykor szállítják csak el a könyveket a kereskedőkhöz és csak akkor jutnak az első példányok Erdélybe.

Pálffy né szerényen elhárítja magától a kérdezősködést. Csak nagynehezen, vagy leküzdhetetlen örömeiben beszél magáról és páratlan sikereiről. Egy vonás legjobban emlékezteti őt Sand-rára. Ő is egy kedves beteg ágya közelében építi halhatatlan várát.

MÉG RAÉR...

A tanító becsületességére, tisztességére inti a gyerekeket és azt mondja, hogy csak a becsület és jó emberek kerülnek a menyországba.

— Na gyerekek — teszi fel aztán a kérdést — ki akar közületke a menyországba jutni?

A kérdésre az egész osztály feláll, csak Móricka marad ülve.

— Mi az, Móríc — kérdi a tanító csodálkozva — te nem akarsz a menyországba jutni?

— De igen — feleli Móricka — csak hogy én még ráérek.

A SIRKÖVESNÉL

Egy ur bemegy a sirkőkereskedésbe és kiválaszt egy sirkövet.

— Hogy ez?

— Nyolcezer lej.

— Egy ilyen kis sirkő nyolcezer lej? Az drága. Adja hat-ezerért.

— Nem tehetem... Ezt is csak azért adom olyan olcsón, hogy máskor is legyen szerencsém.

Eredeti angol 2152-2

férfiruha- és kabátszövetek

gyári árban 5 havi részletre csakis

TEXTIL CENTRALA

gyári lerakatában. Reg. Ferd. 18.

Új zongorák

olcsóbbak lettek részletre is.

Használt zongorákat vesztek **Siernbergnél**

Telefon 494 Fő-ut 14. 2686-2.

Női kabátok

legolcsóbban

Wéher, Model-Áruház

Vlahuta (Szent János)-utca 6. sz.

Mindenféle

butorok

legolcsóbban kaphatók

Fogház-műhely

Iosif Vulcan (Nagy Sándor) utca 10.

„Az anyag nagy illuziója“

A legújabb elmélet az atomokról és az étherről

(Budapesti levél.) A világ tudományos köreit ismét erősen foglalkoztatja az anyag szerkezetének problémája. Valósággal forradalmat jelent a modern természettudományban Ehrenhaft bécsi tanárnak, az anyag szerkezetére vonatkozó legújabb, alig néhány hete nyilvánosságra hozott elmélete, amelyet egy tudós pesti professzor: Tordai Vilmos szabadelőadás keretében „Az anyag nagy illuziója“ címen a minap ismertette. Tordai kifejtette, hogy az anyag a mai tudomány megvilágításában már nem tekinthető annak a szilárd alapzatnak, amire felépíthetünk egy minden lelkiséget tagadó világnézetet, sőt a modern atomteória magával hozza annak szükségét, hogy elismerjük egy magasabb szellemi világfelfogás jogosultságát. Ha Röntgen-sugarakkal világítjuk át az anyag legjellegzetesebb alakulatát, a kristályt, akkor észrevesszük a benne levő sötét foltokat, ionokat és elektronokat, melyek térrács-rendszerbe helyeződnek el. Az ion vagy atommag körül az elektronok órási sebességgel keringenek, úgyhogy a milliméter egytizedrészét kitevő atom egy kis naprendszer. Az atomok között csak az a különbség, hogy egyikben több, másikban kevesebb elektron van s ezek sebessége is különböző. Ha az atomok elektronjai egymás vonzásába kerülnek, molekulákká alakulnak. De az elektronok nem egyebek, mint elektronos töltésű étherrezgések, melyeket a légörvényekhez lehet hasonlítani. Az anyagról mint valami masszív tömegről tehát többé nem lehet szó, mert az anyag nem más, mint az éther örvénylő vibrációja és szilárdsága csak látszat. A modern természettudások már erre az álláspontra helyezkednek. Ha az atomokban kevés elektron van, akkor a belőlük alakuló elemek — mint például a gázneműek — átlátszanak, a fényt átengedik. De Faraday még az aranyból is, amelynek atomjaiban nagyon sok az elektron, olyan vékony lapot készített, amely átlátszó lett. Mint-hogy pedig ez az anyag nem más, mint az éther rezgése, van egy alsó és van egy felső határ, melyen túl az anyag illuziója megszűnik. Kísérleti uton meggyőződtek róla, hogyha az elektronok keringési sebessége másodpercenként 8000 kilométernél kevesebb lesz, akkor visszamennek az ősetherbe s az anyag láthatatlan, tapinthatatlan lesz, illuziója megszűnik. Ha pedig az elektronok sebessége a 280—290.000 kilométert másodpercenként felülmúlja, akkor az anyag szintén megszűnik „anyag“ lenni s átváltozik fényvé, hővé. Ennek megfelelően, ha az elektronokat gyorsabb keringésre bírjuk, akkor az anyag önfényben izzani kezd és viszont a hevítés az elektronokat gyorsabb keringésre kényszeríti, míg a maximális sebességen túl ezek el nem szakadnak az atomtól s másirányú fényvé, hővé változnak. Ebből következik, hogy a világűrbeli jövő fény és hő az elektronok keringésének lassubbodásával anyaggá alakulhatnak. Az erők, melyet az elektronok sebességének változtatásával az anya-

got létrehozak és formálják, annál hatalmasabb, minél impendabilisabbak. A fénynél, hőnél erősebb a villamosság s még inkább a delejes erő s végül a kohézió, mely a mindenséget s a földünkön mindent összetart. A természettudomány megáll ennél, de hol a határ és megszakadhat-e az erők finomodásának foala valahol? Az említetteknél még nagyobb a pszichikai erők hatása az elektronokra és így az anyagra s szerkezetére — amit a telepátia szuggesztio is igazol, — mert ezek a gondolati erők idézik elő leghatalmasabban az elektronok láthatóságát és láthatatlanságát. Az anyag tehát nem örök valami, hanem a pszichikai s természeti erők megnyilvánulási alakja, mulandó, efemer jellegű. Az előadó ezt az elméletet végül az ősi hindu bölcsélet megállapításaival nasóalítja össze, melyeket csak a modern természettudomány legújabb fejtevézései alapján kezdünk megérteni.

Színház

FELHIVÁS A BÉRLŐKHOZ!

A színház igazgatósága tisztelettel kéri a t. berlő közönséget, hogy a berletjegyeket melőbb a színház titkári irodájában átvenni sziveskedjenek.

BÉRLETI FELHIVÁS

Mély tisztelettel jelentem Nagyváradi nagyrabecsült berlőközönségének, hogy az 1926—1927 színi évadra 120 berletes előadás lesz A, B és C berletben (A hétfő-csütörtök, B kedd-péntek és C szerda-szombat.)

Bérleti árak:

Nagypáholy 40 bérleti estére	16830 lei
Rendes páholy 40 bérleti estére	12512 lei
Zsölle 40 bérleti estére	3366 lei
Körszék 40 bérleti estére	2622 lei
Támlásszék 40 bérleti estére	1654 lei
Erkélyszék 40 bérleti estére	1394 lei

Bérelni lehet Halmay titkár-nál naponként délelőtt 9—1-ig és délután 4—6-ig a színházi irodában. Erdélyi Miklós színiigazgató.

Kölgyek figyelmébe!

Megérkezett a Beyer, Fenster Vorhänge anfertigen und aufmachen

(függöny könyv)

ára 50 lei

a Hegedüs Hirlaprodában

Ghisoiu váradí rendőrinspektori Szatmárra helyezték

Tegnap délben a nagyváradi rendőrprefekturára távirati rendelet érkezett, amelyben a belügyminisztérium Ghisoiu János inspektort, igazgatói rangban a szatmári államrendőrséghez helyezte át.

A magasrangú rendőrtisztviselő elhelyezése a beavatottakat nem érte váratlanul. — Ghisoiu inspektor 1924 novemberében került a váradí rendőrséghez. A szimpatikus rendőrtisztviselő hamarosan ismert tagja lett a társaságnak. Hivatali teendőit nagy körültekintéssel végezte.

A Averescu-párt kormányrajutása után Ghisoiu János inspektort több más főtisztviselővel együtt a kolozsvári legfőbb sziguranca vezérfelügyelőségéhez rendelték be szolgálatra. Akkor azt mondták, hogy a választások lezajlása után visszahelyezik Nagyváradra. A belügyminisztérium távirata aztán tisztázta ezt a kérdést is.

Ghisoiu inspektor már holnap el is utazik Szatmárra, hogy új tisztségét elfoglalja.

Cirkusz hercegnő

Kálmán Imre nagysikerű operettjének

költői kaphatók

már. Komplet magyar szöveggel 2 füzet 250 lei, 3 nagysikerű dal az operettből: En édes drága férjem Iván 24 lei, A szep kis cirkusziancosnok 24 lei, Búsulni van még idő 24 lei. Német kiadás 420 lei. Kapható a

Hegedüs Hirlaprodában

Dr Bárdos József

órás üzlettel Bul. Reg. Ferdinánd 24-a sz. alá (Sztaroveszky-utcával szemben) helyezte át

Női ruha- és kabátszövetek

selymek, vásznak, len és damasztárak, paplanok, matracok, gyári árban 5 havi részletre csakis

TEXTIL CENTRALA

gyári lerakatban, Bul. Reg. Ferd. 18.

Női kabátok

ruhák nagyon olcsón

2584

Kevesi

dívaruházban R. Jorga (Zöldta)-u. 8

! Tegye próbára szerencséjét !

Házorsjegy

darabja 100 lei

Sorsolás

NOV. 1-ÉN

Élesd legszebb helyén a Strada Regina Maria 111. számú ház lesz kisorsolva. — Megtekinthető fényképen a Hegedüs Hirlaprodá kirakatában. Kölgyek ugyanott kaphatók.

A munka és a milliárd

A világ leggazdagabb embere. Autógyáros, egymaga annyi autót gyárt ipartelepein egy hó alatt, mint Nagy-Britannia összes autógyárai egy éven át. Különböző számszerint napi hétezer autót gyártására van berendezkedve Detroitban. Ez a nagy város egészen az övé. Pontosan kétszázharmincezer alkalmazottja van; a világ legboldogabb munkásai Fordnál dolgoznak.

Ford neve most új megvilágítást nyert az emberiség történelmében. Ford a kapitalizmus orchesterébe, amelyből a nyomor sóhaja fű, a szenvedés sikoltoz és a hulló verejték dobol, új motívumot akar belehangszerelni, az életöröm édesen áradó hangját. Most ez a Ford lépett a világpódiumán előtérbe és amikor feltekint, a ráfigyelő embermillió tekintetének sugárzó zóna szór rá rivaldafényt. Mit mond, mit akarhat a dollár-milliárdok ura, akinek nem lehet problémái többé az életben, hiszen mindent megszerezhet, amit földi teremtmény a magának vallhat. A kétes lengyel köztársaság királyi koronát csillogtat felé, talán ezért nyul Ford 63 éves korában, bármily gazdag és hatalmas, élete utolsó szakán.

Ford nem akar királyi palástot, naiv köréje font legendák hiteknék ezt el csupán. Nem, azt akarja ő, hogy autózásában, szénbányáiban, erdeiben, vaskohóiban, farmján és összes birtokain kétszázharmincezer munkáskezdi heti hat nap helyett csupán öt napot dolgozhasson. Öt napot dolgozzanak a munkások és ne hatot, de több fizetést kapjanak, mintha hat napig átlag tíz órát dolgoznának.

A világ dolgozói összecsapják a kezüket és érzéketlenül bámulnak a legnagyobb tőke leghatalmasabb ura felé.

— Miért teszed? Vagy teheted, örjási vagyondot jogot és módot nyújtának minden szemképrázatú humanista gesztushoz.

Ford, aki 25 éve még éjjeli mérnöke volt egy villamosüzemnek, már tizenöt esztendővel ezelőtt egyszer meglepte a világot. Amikor Amerikában 2.50 dollár volt a napszám, a Ford-gyárak felemeltek a napi minimális bért 5 dollárra. Belepusztul jósolták meg a Broadwayn és az utolsó tíz év alatt megszázorozta a külön elmélet kitalálójának a vagyonát. Pedig Ford még 5 dollárnál is többet fizetett.

— Azt a munkást, amely nem érdemel csak minimális bért, nem szeretem tartani, mondotta, mert az nem kifogástalan munkáerő.

Pedig ezekben az üzemekben nem vár a munkásra valami bonyolult feladat. A Taylor-rendszer követi Ford és egy-egy munkásnak mindössze egy begyakorolt mozdulat a feladata. Amint a körforgó munkapad hozzája érkezik, megerősít egy csavart, belehelyez egy alkatrészt, egyet csap a kalapácsal. Ennyi az egész és a munkamegosztásnál, már a munkásanyag kiválogatásában is közelozza a falanxter kort. Riporterek írják, hogy ezek a munkások nem válnak lélek nélküliekké, nagyon meg vannak elégedve és nem szívesen veszik, ha néha átcsereplik más munkára őket. Huszonhárom perc alatt készül el ezzel a munkabeosztással egy autó és a látogatók könnyen követhetik, amint egy élettelen vasból mozgó élet lesz, amint a heverő leiketlen

anyagba, fába, acélba, üvegbe dohogó, szírnás, remegő életet lehel a teremtő erő.

Soha jobban el nem bámulhat ember, mint a gép születésén, ezen a nyolcadik csodatetten. A nagyobb csoda most készült el, rövid vajadás után Ford agyában: az ötnapos munkahét, amelytől szülőatyja nem vár kevesebbet, mint azt, hogy a rövidebb munkaidő megduplázza a termelést.

— Az öt napos munkahét százaz üzlet, nem más, mondotta Ford és azon alapul, hogy nagyobb legyen a termelés, mert nagyobb lesz a vásárlóképesség. Milliomos kevés van, munkás sok él, a gyárosnak arra kell törekednie, hogy a munkások vásárolhassanak.

A háboru után néhány évvel ismét tulprodukción állott be. A világ ipara pang és új elhelyezkedési lehetőségeket, piacot keres. Mire vezethet ez? Új háborura. Pedig az ellátatlanok tömege vegetál, Európa munkássága rongyos és életstandardja alacsonyabb, mint valaha. Ford nagyszerű és forradalmi gondolata az öt napos munkahéttel, hogy ideje legyen a munkásnak élni. Ne legyen elcsigázva és elegendő pénzzel rendelkezzen, hogy költhessen, ruhát vásárolhasson, cipőt,

inget magának és a családjának és szabadidejében kirándulásokra kíváncsozzon, igyekezzen autót szerezni.

— Azt találtuk, mondotta Ford, ha egy ember két napi szünet után beáll a gyárba, friss, eleven, gyors, energikus, gondolatai a munkánál vannak. Kétszer annyit végez, mint egyébként. Az az ember, aki tíz-tizenkét órát dolgozik naponta, annak nem kell más csak egy nyugodt sarok, ahol kioldhatja magát. Az üzleti fogalom a jólszituáltság alapja.

Ford, az eredmények mutatják,

Nagyváradiak is csatlakoznak a mozgó ipari kiállításához

A romániai kereskedelmi kamarák szövetségének nagyváradi akciója, a mozgó ipari kiállítás Nagyváradon is rendkívüli sikert aratott. A tartós rossz időjárás dacára százával keresik fel naponta a Kereskedelmi Csarnok dísztermében felállított kiállítást, amely a legnagyobb erkölcsi és igen szép anyagi eredményt is hozza a résztvevő cégeknek és a rendező szövetségnek.

A sikerben mostantól kezd-

nem rossz üzletember. Ismét egy száraz üzletet akar, csak hogy ezen az üzleten elsősorban a dolgozó tömegek nyernek. Amerika állami hivatalai készen állanak, hogy átvegyék a weck-end módszerét. Sok idő fog eltelni, amíg Ford példája utánzásra kap. Nem lesz ragadós egyelőre ez a példa, melynél semmi sem ábrázolja jobban és tökéletesebben, hogy elérkezett az ideje a szokatlan és nagy reformoknak. Csak reformok — konzerválják a társadalmat és a fordí koncepció felismeri a paradoxon igazságát. (bl.)

Köszeghy főmérnök válaszol

Pelle Jánosnak a városi tanácsban elhangzott vádjaira
Kinek hibájából omlott össze a Breider-ház? — Titokzatosság a sertésvágóhid körül

A városi tanács szerda esti üléséről szóló tudósításunkban közöltük Pelle János tanács-tag felszólalását, amely a sertésvágóhid terével kapcsolatban holmi célszásokot tartalmazott Köszeghy főmérnök szakismeretére és jóhiszeműségére.

Ma Köszeghy főmérnök a következő nyilatkozat közlésére kérte lapunkat:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nem voltam jelen a városi tanács szerdai ülésén. Az Estilap tegnapi számából értesültem, hogy Pelle János kömüves munkás a sertésvágóhid építésével kapcsolatban kétségbe vonta a városi mérnöki hivatal jóhiszeműségét. Személyemben is aposztrofált engem, azt állítván, hogy amikor a Breider-ház összeomlása után engem felelősségre vontak, azzal védekeztem, hogy én nem vagyok építész mérnök.

A téglarakáson és malterkevegesen kívül, amely munkákat talán jobban tudja, mint én, Pelle János kömüvesmunkással nem vagyok hajlandó leülni vitázni. Sőt azt is merem állítani, hogy a jóhiszeműség fogalmával Pelle nincs tisztában. Csupán néhány ténybeli közlésre szorít engem az ő megnyilatkozása.

A Breider-ház azért dőlt össze, mert annak középfalában a pincében a sarok pillért dirib-darab ócska téglából fehérmészhabarcsba rakták. A ház terve, melyet én bíráltam felül, elsőrangú volt. Ellenben a kivitelnél a vállalkozó, vagy a pallér rendelkezéséből lelkiismeretlenül s tudatlanul gazdálkod-

tak. Ezt a tényállást az összeomlás után egy fél órával én már megállapítottam; a művezető építész, aki mindezekért egyedül volt felelős, a megállapítás alapján le is tartóztatták.

Tiltakozom tehát az ellen az utólagosan odavetett, az osztálygyűlölet tüzeit szító, minden ízében hazug és valótlan állítás ellen, mintha a hatóságot vagy engem a Breider-ház összeomlásának odiozus ügyében bármily mulasztás terhelt volna. Hazugság az is, hogy ebben az ügyben engem bárki is felelősségre vont volna, avagy nekem ez ügyben védekezni kellett volna.

Ami az ideiglenes sertésvágóhid építését illeti, azt az állat-egészségügyi hatóság jogosan sürgeti, mert a szabad sertésvágás, a husellátás körül sok visszaélésre ad okot, s mert az új közvágóhid, amely a bajokat végleg megszünteti, legjobb esetben csak 2-3 év múlva lehet kész.

Mi, mérnöki hivatal, ezt a munkát sohasem erőltettük, ellenben az új vágóhid építését már 20 év óta sürgetjük. Ez a két építkezés különben egymást nem alterálja. Nem tudom hát, hol van itt a rosszhiszeműség? Abban-e, hogy a minden részében szabályosan meghirdetett és megtartott nyilvános árlejtésre csak egy ajánlat érkezett; abban-e, hogy ez az építkezés, mely egy kész csarnok belsejében készülő vasszerkezetből s egy külső fakonstrukcióból áll, most télen kerül kivitelre? Mert mindez igenis egészen „köser” ügy; komolyan számbavehető szakember itt kifogást nem találhat. Ellenben nem „köser” az, hogy miért nincsenek pályá-

zók most már a második versenytárgyaláson? Ennek oka az, hogy a husiparosok anyagi érdekeik védelmére, az ipartestületben, a sajtóban és küldöttségek útján mindent elkövetnek, hogy ezt az ideiglenes vágóhidat a város ne építhesse fel. Az építővállalkozók tehát azt hiszik, hogy úgy sem lesz semmi ebből a tésztából.

Pelle kömüves szakértő urnak az a szerény véleménye, hogy én nem lévén építész, nem értek ahhoz, hogy egy építő munkát mikor és hogy kell megcsinálni. Ugy hiszem itt nem kell tiltakoznom, mert ez az állítás akkora homéroszi hülyeség, hogy a demokrácia istenasszonya, az ökörszemű Pallas, fogainak sövényéből bizonyára egy malteros ládára való köpött az Olimpuson, drága tanítványa sikere fölötti örömben.

Amit tehát Pelle kömüves munkás mondott, az mind szűk látókörű, egyoldalú, rosszindulatú, képtelen gyanúsítás. A demokrácia nem abból áll, hogy a felséges nép kegyelméből ostobaságokat beszéljünk bele a nyilvánosság hasába, mert értelmetlen szavakkal csak demagógiát lehet csinálni, de demokráciát, azt nem. Nevelni kell az alsóbb néprétegeket arra, hogy logikusan gondolkozzon, tehát vezetni is tudjanak. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha mindenki abba üti bele az orrát, amirehhez ért. Elvégre a dolgozók között is vannak képzett és értelmes emberek. Ezeknek kell látni és beszélni. Én nem hiszem el, hogy a tanács bármelyik rétegének csak a nagy tagadás; a mindenáron való felforgatás volna a célja. Mert ha ez így volna, akkor

... meg a fene az egész...
vicinális demagógok...
szóban a demokrácia szentségét...
nem szabad lejártni.

Tisztelettel
Köszeghy József.

MOZI

— **Mi van a Dorianban?** Ma, pénteken 5, 7 és 9 órakor „Szerelek!” 7 felvonásban, Grieg eredeti zenéjével. A főszerepben: Alfons Fryland és Liane Haid. Előzőleg „Rodolpho Valentino temetése”. Szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor „Szerelek!” és „Rodolpho Valentino temetése”. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné 10 leies helyárrakkal. Szinre kerül „Kávéház a bukott angyalokhoz”, Ricardo Cortez és az „Ósi fészek” Theodora Roberts-sel. Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órakor „Biblia” 18 felvonásos remekmű.

— **Gösta Berling**, a szezon legsikerültebb és legnagyobb sikerű irodalmi filmje folytatja diadalútját az Apolló mozgóban. A közönség minden rétegét megkapja, megfogja az a sok szépség, romantika, színjátszó és rendezői művészet, mellyel telítve van ez a film. Mindenki meg kell néznie ezt a filmet, aki az igazi komoly érték kedvelője.

Heyman szinkör

Péntek: Dunakeringő. Főszerepben: Harry Liedtke, Lya Mara.
Szombat: Dunakeringő. Főszerepben: Harry Liedtke, Lya Mara.
Vasárnap: Dunakeringő. Főszerepben: Harry Liedtke, Lya Mara.

— **Dunakeringő 8 felvonásos filmoperett** a filmgyártás csodája ma este kerül 25-ödször bemutatásra a Heyman Szinkörben. Lya Mara, Harry Liedtke és Verebes Ernő ma ünneplik jubileumukat első dícső állomásukon. Az előadások ma is 3 órakor kezdődnek, mérsékelt helyárrak mellett. A kedvezményes jegyek érvényesek 3, 5 és 7 órakor. Jön: Amerikai Vénusz.

Grammofoni

kedvező fizetési feltételek mellett kap a

Hegedüs Hirlapirodában

Oradea, Bul. Reg. Ferd. 2.

Londonból táviratoztak a Mars-bolygóra, de a posta nem garantálta a távirat kézbesítését

Londonból jelentik: A tegnapi napnak, amelyen a Mars 8 millió mérfölddel közelebb volt a földhöz, mint rendszeren, egyik legmulatságosabb epizódja volt, hogy

a londoni főposta épületében egy drótnélküli táviratot adtak fel a Marsra címezve.

A rádióüzenetet egy spiritiszta fo-

galmazta meg és adta fel. A táviratot annak rendje és módja szerint

elfogadták, de értesítették a feladót, hogy a kézbesítést nem tudják garantálni.

A táviratot azután 18.240-es hullámhosszon továbbították.

Rabindranath Tagore leánya kalotaszegi ruhában jelent meg a költő estélyén

— Budapesti tudósítónktól —

A Budapesten járó szőr-csuhás Tagore, az ősz hindu költő, aki ruháinak redőiben a Himalája-hegység fenségességét s titokzatosságát, kiégett szemében a Gangesz-parti napnyugták szomorúságát hordozza, kétségtelenül egzotikum. A ma egzotikuma ő; mint a rádió, a jazz, a charleston, vagy a motorhajó. A ma egzotikuma ez a nagyszerű apostol, aki töltőtollal ír, az orient-expresszen utazik, rádiót hallgat és ha kell, felül a repülőgépre is. Sőt: hangversenyrendező irodákkal is tárgyal. És csuhájának jobb zsebében csekkönyvet hord, mely a Bank of England-hoz szól. Mégis apostol ő. Akinek hangja mint imádságos-figyelmztetés belezeng a jazz káoszába. Apostol; aki azt mondja, hogy Európa már halott, csak rángatózik a jazz ritmusára és a

megújulás felé vezető útát a Kelet fogja megmutatni.

Tagore leánya kreolbőrű, kökényszemű asszonyka — mondták többen is — egész magyar típus. Ha felöltöznek magyar viseletbe, senki sem gondolná, hogy a Himalája tövében ringott a bölcsője...

— Igen, tényleg, — mondotta Tagore, — szeretnék magyar nemzeti viseletben látni.

Azóta azután nem is tágitott ettől az ideától. Ragaszkodott. Olyannyira, hogy már hozták is az Opera kosziümtárából Tagore leányának egy kalotaszegi kosztümöt. Az esti ünnepeken Rabindranath Tagore leánya magyar népviseletben megjelent. Hajában százmilliókat érő igazgyöngyfüzérrel: mert ettől percre sem válna meg.

Tagore többször is hangoztatta, hogy a magyar nép lelkét a magyar családi élet konstrukcióját, a magyar táncot és a muzsikát szeretné megismerni. De főleg: a ci-

gányzenét. Mert azt mondja, hogy sokszáz évvel ezelőtt a cigányokat Indiából telepítették át Perzsiába. Ezek aztán szétszóródtak a nagyvilágba. Így van az — magyarázza Tagore, — hogy ezek a magyar muzsikák cigányok is tulajdonképpen Indiából származnak.

Tegnap este Tagore tiszteletére rendezett 120 személyes banketten betellett a költő kívánsága.

Radics Béla és zenekara ismertette meg a legszebb magyar nótákkal.

A hindu költő fejedelem ma elutazik Budapestre és visszatér hazájába. Prágából sürgőnyt kapott Massaryk elnöktől, amely meghívja a köztársasági elnökhöz, de Tagore sajnálattal visszautasította a meghívást, mert dolgai máshova szölitják.

* A személyazonossági igazolványokat a rendőrségen alábbi sorrendben adják ki:

Oktober 29-én: Sötétág, Görögoldal.

November 1-én: Körösoldal, Aranyoldal.

November 2-án: Mélyárok, Dorongosoldal.

November 3 és 4-én Tsate Colonile.

Nagy Fehérnemű D-vallap érkezett

Tartalma: Női, férfi, kisebb és nagyobb gyermek fehérnemű, Stik-keles, fehérnemű himzés és ágynemű himzés. Négy szabászati ív melléklet

ára 280.— lel

Hegedüs hirlapirodában

Kitűnő asztali bor 1 liter továbbra is

18.— lel

Vasile Conta (Halász-, utca 43.)

200 lel

érő négy érdekfeszítő regényt kaphat, ha felad a Nagyvárad Estilapba

40 lel

egy tiszavas apróhirdetést. Minden 20-ik apróhirdető megkapja a könyvjutalmat

ingylen

VIZUMOKAT

gyorsan és pontosan elintéz a **Hegedüs Hirlapiroda**

TELEFON: 458

Halálos szerelem az Aranyszarv városában

Az öngyilkossá lett Répássy Miklós követségi titkár egy hazatért barátja elmondja a tragédia előzményét

Napokkal ezelőtt a konstantinápolyi sajtó nyomán beszámoltunk arról a szomorú tragédiáról, amely váratlanul egy magasra ívelő diplomata-karriert tört ketté. Répássy Miklós, a konstantinápolyi magyar követség fiatal titkára mintegy két héttel ezelőtt szívenlőtte magát. A rendkívül képzett, kellemes modorú fiatal diplomata tragédiája mely megdöbbenést keltett s hirtelen halálra a legképtelenebb találgatásokra adott alkalmat. Így többek között fontos akták kiszolgáltatásával is megvádolták az öngyilkossá lett diplomátát, most azonban már bizonyos, hogy Répássy Miklós olthatatlan szerelme kergette a halálba. A mai napon egy váradur tért haza Konstantinápolyból. Az illető szoros baráti viszonyban állott Répássy Miklóssal, s a tragédia előzményeiről az alábbi fontos részletekkel szolgál:

— Répássy Miklós, aki különben ritka intelligenciájával es kezességével egyike volt a magyar diplomácia reményének — a háború után került a konstantinápolyi követséghez. A roppant szellemes, szép hű rövidesen szívesen látott vendége lett a legelőkelőbb török társaságoknak. Ennek dacára azonban Répássy a legjózanabb életet élte, szeretett dolgozni s legtöbb idejét hivatatában töltötte. Alig egy évvel ezelőtt azonban, mintha kicsérülték volna Répássyt, ideges, éjszakázó lett, adósságot adósságra halmozott s nappalait is egy feltűnő szépségű hölgy társaságában oriumokban és kártyaklubokban töltötte.

Egy orosz főúr

— A konstantinápolyi felső tízezernek rendkívül nagy tiszteletben álló tagja volt egy Oroszországból emigrált dúsgazdag ezredes. Az orosz főúr, aki két kézzel szórta az aranyat, roppant fényűző háztartást tartott s ismerősei azzal vázolák mérhetetlen gazdaságát, hogy Oroszországban csak egyetlen ménésében több mint 6000 ménlova volt.

— Az orosz főúrnak a menekülés alkalmával csak a családi ékszereit sikerült megmenteni. — Azonban ezeknek a kincseknek az értéke is elegendő volt ahhoz, hogy néhány éven keresztül a legpazarabb estélyeket rendezze. Ezeknek az estélyeknek ünnepekként királynője az orosz főúr angyalian csodás szépségű leányt, Kitty volt. A feltűnő szépségű leányt általában hatalmas udvar vette körül s a hódító jelenség nem egy férfiszívet ejtett meg.

Kittyből grand-cocotte lesz

— Az aranyak azonban örületes tempóban gurultak s az orosz főúr egy reggel utolsó fontján levelezőlapot vásárolt, amelyeken aztán bucsusorokat irt ismerőseinek és barátainak és lemondta előre tervezett estélyeit. Az aranyakkal Kitty becsülete is elveszett. A ragyogó orosz nő sehogy sem tudott lemondani a csillogásról s hogy felszinen tudjon maradni — rövidesen Konstantinápoly legpompásabb grance-cocotte-jává lett belőle.

— Legutóbb Tahy Lászlónak, a

konstantinápolyi magyar követnek volt a barátnője. Állandóan társaságukban volt a fiatal követségi titkár, Répássy is, aki aztán rövidesen el is hódította főnökétől az orosz szépséget.

Halálos szerelem

— A füzetes regények téboiyító mélységű szerelmei lehetnek csak hasonlatosak Répássy Miklós mérhetetlen szerelméhez, amelyet Kitty iránt érzett. Attól kezdve, hogy ennek a nőnek rabja lett, nem érdekelt semmi. Hétszámra nem törődött hivatalával, éjjelnappal a leány mellett volt. Ekkor már látni lehetett, hogy ennek a szerelemnek tragikus tináléja lesz. A nőnek — természetesen pénz kellett. Sok. Es Répássy mindent elkövetett, hogy ezt a vágyát kielégítse. Eladta lakásberendezését, ruháit és rengeteg adósságot csinált. És amikor már minden pénz eluzott, végső erőfeszítéssel a szerencsét kezdte hajszolni. Valahonnan még sikerült neki néhány ezer fontot kölcsön kapni. Lázás, örjítő, iszonyatos három éjszaka után, az is elment a kártyán.

— Répássy könyelmű, esztelen szerelme rossz hatást váltott ki irányában. A pesti külügyminisztériumból három ízben rendelték vissza, az elveszett ember kétségbeesésével azonban mindhárom esetben sikerült elkerülnie a hazamenetelt. A múlt hó elején aztán ismét kapott egy visszarendelő parancsot. Az utolsó hetekben mind alább és alább súlyodt Répássy, a parancsot már nem lehetett visszavonni. És a válás gondolata még inkább kétségbeesítette. Tudta, ha elmegy — elveszti a nőt.

— Ez a gondolat borzalmas volt számára: Napokig olyan volt, mint az örült. Kért, könyörgött, naponta tíz táviratban esdekelt bocsanatért. De mindhiába. Pesten hajthatatlanok maradtak.

— És érthetetlen körülmény, hogy ez a szerencsétlen fiatalember, akinek gazdag rokonai s gazdag ismerősei voltak és azok igénybevételével lehetővé tette volna ottmaradását, már senkihez sem fordult anyagi segítségért. Szenvedélyes érzései annyira ehatalmasodtak, hogy végső kétségbeesésében fegyver után nyúlt. Egy reggel holtan találták meg lakásában. A szívét lötte át.

A cseh válogatott legyőzte az olaszokat

Karathoni futás Kassán

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából táviratozzák: Tegnap folyt le tízenyolcezernyi nézőközönség előtt a cseh-olasz válogatott labdarúgó mérkőzés, amelyet 2:1 féldő után 3:1 arányban a csehek nyertek meg. A mérkőzést Gerő magyar bírő vezette.

Kassán tegnap folyt le a ma-

A NAGYVÁRADI ESTILAP NAGY HIR-PÁLYÁZATA

vasárnap kezdődik: a vasárnaptól beérkező jelentések már résztvesznek a novemberi díjak és jutalmak kiosztásában.

Kiosztásra kerülnek a következő díjak:

2000 lei a november hónapban leggyorsabban beérkezett jelentés beküldője részére.

2000 lei a november hónapban beküldött legszenzációsabb eseményért.

2000 lei a november hónapban között legmulatságosabb esemény beküldőjének.

2000 lei annak, aki a legtöbb embert érdeklő hírről tett jelentést.

Ezenkívül jutalmat kap mindenki, aki a pályázati időn belül olyan hírt küld be, amelyet a Nagyvárad Estilap közöl.

A Nagyvárad Estilap telefonszámai:

délelőtt 8-tól délután fél 2-ig: 926,

délután 2-től este 7 óráig: 458,

este 8 órától 10 óráig: 926.

Előszóval bejelenthető bármely esemény: a szerkesztőségben (Printul Carol — Szilágyi Dezső-utca 6.), vagy a kiadóhivatalban (Hegedüs Hirlapiroda.)

Levél-, vagy távirati cím: Estilap Oradea.

Felhasznált tudósítások postaköltségét is megtérítjük.

A pályázat összes feltételeit röviden összefoglalva még egyszer közölni fogjuk az Estilap holnapi számában. Olvassa el figyelmesen.

Egy felsőbányai asszonynak nyularcu gyereke született

Az új szülőtnék nyulleje és farkastorka van és alig emlékezett csecsemőre

Felsőbányáról jelentik: Egészen egyedülálló szülési eset tartja izgalomban az ottani közönséget. Az orvosok szerint is olyan csodagyerek jött a világra, amilyenre egyáltalán nem emlékszik az orvosi krónika és ehhez hasonlóról nem tud a világ egyetlen tudományos intézet sem.

Az újszülöttnek szabályszerű nyul-arcu van, alsó és felső ajka hasított, éppugy, mint a nyulaké. A szemek a halántékon vannak és a fülek a nyak két oldalán. A torka olyan a furcsa csecsemőnek, mint a farkasoké. Az ujjak ugy a kézen, mint a lábakon össze vannak növe.

Az újszülöttet megvizsgálta dr Köhler felsőbányai orvos is, aki kijelentette, hogy ilyen csodaszülöttről sohasem hallott. Az újszülött még életben van, de nem hiszik, hogy életben marad.

A gyermek anyja: Majdik Andrásné, bányász felesége, jól érzi magát. A szülők a leg-

natározottabban elutasították azt a propozíciót, hogy a gyereket felszállítsák tudományos megvizsgálás céljából a kolozsvári orvosi egyetemre. — Sem élve, sem halva nem hajlandók tőle megválni.

A nagybányai lap, amely ezt a hírt közli, az alábbi kommentárt fűzi az esethez:

„Ezek után most már csak ugyant árvitalan az a felkiáltás, hogy csak nem szül nyul-arcú Nubia párduca? — Elvégre, ha ez Felsőbányán Majdikénál előfordulhat, megeshetik az Párdúcénál Nubiában is.

Pilsudszky a monarchisták élén?

A Irányel szocialisták lépnek a kormányból

— Az Estilap eredeti távirata —

Varsóból jelentik: A baloldali pártok nagy nyugtalansággal fogadták a monarchistáknak azt a határozatát, hogy Radzwil herceget szemelték ki a trónra. Általános a felháborodás Pilsudszky ellen, akit azzal vádolnak, hogy ő hívta össze a főnemességet a monarchista mozgalom megszervezésére. Szocialista körökben óriási az izgalom, amiatt, hogy a kormány jobbfelé kanyarodott. A párt fel fogja szőlítani Moraczewszkyt, aki a kabinetben a szocialistákat képviseli, hogy haladéktalanul tegye le a miniszteri tárcát.

Vizumot utlevélre
Telefon
458 a Hegedüs Hirlapirodába kérjen

x Két olcsó kotta! Parlez-vous Français? kotta olcsó kiadás, foxtrott 24 Lei. Ich hab mein Herz im Heidelberg verloren, blues világsláger, olcsó kiadás 24 Lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

CORONA Collection

Nagy választékban klasszikus zenedarabok halatlan olcsó árban árusítja Hegedüs Hirlapiroda
Egy-egy mű ára 50.- lei

- Beehoven: Orchesterwerke I-III.
Borodin: Berühmte Kompositionen
Bruckner: Symphonien I-II.
Bach: Berühmte Kompositionen
Chopin: Nocturnes Polona'se
Compositions Diverses
Berühmte Preudes
Berühmte Etüden
Berühmte Mazurka
Field: Nocturnes
Haydn: Kammermusik
Sonaten
Die Schöpfung
Die Jahreszeiten
Symphonien I-II.
Händel: Klavierkompositionen
Heiter: Klavierkompositionen
Liszt: Ungarische Rhapsodien
Célebres Transcriptions d'Aprés Wagner
Célebres Compositions
Mendelssohn: Klavierkompositionen
Symphonien Kammermusik
Mahler: Symphonien Ausgewählte Stücke
Mozart: Klavierkonzerte
Orchesterwerke
Berühmte Klavierstücke
Sonaten
Kammermusik
Rich. Strauss: Symphonische Dichtungen
Rich. Strauss: Berühmte Kompositionen
Schubert: Berühmte Tänze und Marsche
Berühmte Lieder
Klavierkompositionen
Schumann: Album für die Jugend
Kinderscenen
Symphonien Oratorien
Kammermusik
Waldszenen Albumblätter
Davidsbündler Kreisleriana
Smetana: Klavierkompositionen
Kammermusik Orchesterwerke
Tschajkowsky: Berühmte Stücke
Wolfer: Klavierkompositionen

Kaphatók a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézzük

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig) 40 lei. Allástkeresőknek 50% engedmény. »Cim a kiadóban« je zésért külön 10 lei fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hirdetés mellett álló k.s számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra

A „Nagyvárad Estilap“ apróhirdetéseit mindennap kiragasztjuk a városi hirdetési oszlopokon és táblákon

LEVELEZÉS

„HOVA fig ez fejlődni“ levelet kapott. 354

„EGY perc az élet“ levele van. 355

SZERETEK nagyon sétálni, ilyenkor ősszel a hervadó level-szőnyegen, a csipős őszi szélben, kint a hegyek között. Valami olyan jóleső, fölemelő érzés fog el ilyenkor s tudnék menni, menni... Egyedül vagyok a városban 23 éves, magas, barna leány, szeretem az egyedülléte, a magányt, feltétlen uri gondolkozású férfi, aki bennem nem a női, hanem csak jó barátját látná, szívesen fogadnám partnerül. Leveleket „Modern“ jelűre a Hegedüs hirlapiroda továbbít. 353

LAKÁS

ÜZLETHELYISEG padlással Vitéz Mihály (Nagypiac) tér közelében azonnalra kiadó. Értekezhetni Zoltán Károly ügyvédnél. 356

GARZON ur különbejáratu szobát keres a központban. Címet Hegedüs hirlapirodába kérek. 360

ALKALMAZÁS

ÜGYES fiukat Estilap árusításához telvesz a Hegedüs hirlapirodába. 284

TISZTESSÉGES kis család, házmesternek ajánlkozik vagy lakásért takarítást vállal. Címet a Hegedüs hirlapirodába kér. 340

KIHORDÓI, utazói, raktárnoki vagy könnyebb szellemi vagy fizikai állást keres. Lovas, Victoriei (Kolozsvári) utca 29. 269

INTELLIGENS urlány feltétlen uricsaládnál különbejáratu fürdőszobás butorozott szobát teljes ellátással keres. Címet a Hegedüs hirlapirodába kér leadni. 357

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ karcsu, középtermre előkelő szabótól egyszer-kétszer viselt elegáns férfiruha, egy smokingot helyettesítő öltöny. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 593-b

Csak
40

BIRÓ Lajos: Sarga Liliom című könyvét megvételeire keresem. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 244

ELADÓ többféle konyhaedény, egy használt állapotú mokett szalondivány jutányosan. Cim Hegedüs hirlapiroda. 594-b

TÉLIKABATOK, középtermre eladók. Tudor Vladimirescu (Magyar) utca 9. udvarban jobbra. Dél 1-3-ig és este hét után. 352

ELADÓ 2 ajtós szekrény. Akadémia-utca 1. aító 2. 349

JÓKARBAN levő pianinót megvételeire keresek. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 342

HOSSZU női bőrkabát, jókARBAN eladó. Cim Hegedüs hirlapirodában. 334

BERNHARD Shaw: Az orvos dilemmája című könyvét megvételeire keresem. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 333

KIS Singer varrógép olcsó árban eladó. Aurel Vlaicu (Vámház) utca 51. Borodi Györgynél.

EGY nagy vasüst katlannal eladó. Berthelot tábornok (Sal Ferenc) utca 8. földszint. 361

JÓKARBAN levő fekete plüss kabát eladó. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 358

KÜLÖNFÉLÉK

DIVATOS díruu ridikülök olcsó készítését vállalom. Szívés megkérésést: Cogalniceanu (Várady Zsigmond) utca 10. szám alá Groszékhoz kérek. 301

HAZI és utcai ruhák készítését jutányosan vállalom, szíves megkéréséseket, Victoriei (Kolozsvári) utca 29. Lovasné. 362

Sok pénzt meg akarít, ha fűszer- és csemege-árut

Andru-cégnél

vásárolja be I. C. Bratianu (Szaniszló)-utca 1. 2919-2

Na használtbutort, szőnyeget, an ik do-gonai vagy egyéb lakberendezési tárgyakat venni vagy eladni szándékozik, keresse fel

Hortstein Jenő

butor- és szőnyegüzlet

Guza Voda (Szacsavay)-utca 17. szám
hol mindig dusan felszerelt raktárt talál. 3072

Le havonként az olvasási díj és ezért a csekély díjért a Hegedüs Hirlapiroda

Kölcsönkönyvtára több mint 6000 magyar, román, német klasszikus és modern kötetéből bármelyiket és bármennyit olvashat. Könyvujdonságokkal állandóan kiegészül.

Beiratkozni bármikor lehet.

A legolcsóbban arany karikajegygyűrűket, aranyláncokat és brilliáns ékszerárúhá-szereket **Hegedüs** zaban vásárolhat Reg. Maria Bémer tér 1

Nagyobb mennyiségű külföldi csillárok érkeztek

FRIEDMANN
villanyszerelőhöz
Oradea, Piața Unirii 16.

Telefon 868. Mosse 3021-1
Régi csillárjait nálam értékesítheti, újat adok részletfizetésre
Lámpaernyők behuzása izléses kivitelben.

Tüzifa és kőszén

szükségét a legutányosabb árban beszerezheti

„SYLVANIA“
tűzi a- és szenttelepnel
Horia (Báthoru)-utca 26.
Telefon: 303. 2921

ASZÓDI

8-féle zenátú miss porhólt kávé utána- lánok!

21.8-1

RECORD

extra nehéz főzőedényekből, valamint kereskedelmi edényekből újból érkezett egy teljes vagonnal és míg a készlet tart, az eddigi árakból 25 százalék engedményt adok.

Berndorfi Alpaca evőeszközök, ezüst fazon evőkanál vagy villa 60.-, kés 10.-, kávéskanál 32.-
Épület és butorvasalások szintén leszállított árakban.
Viszonteladók kérjenek saját érdeklükben ajánlatot.

Stern József
vaskereskedő cég
Mih. Vlaicu (Nagypiac)-ter 2.

160 lei magyar nyelven az új fém, textil

Vámtarifa

a Hegedüs Hirlapirodában
Oradea